”NAKUUSERNERMUT & NAKUUSERNISSAMIK SIOORASAARINERIT”

Imai:

Siulequt ····· 3

Nakuuserneq nakuuserfiginninnissamillu sioorasaarineq

sulinermi avatangiisinut ajornartorsiutaapput ····· 5

Nakuuserneq sunaava? ····· 8

Nakuusernermi qisuariaatigineqarajuttut. ····· 9

Tarnikkut ikiueqqaarneq ajornartoornermilu ikiuineq. ····· 11

Nakuusernermik nalunaarutiginninneq. ····· 14

Isumannaatsuunissamik aaqqissuussineq/ataatsimiititaliaq ····· 17

Nakuusernermik pinaveersaartitsineq. ····· 19

Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliap qularnaarinissamut nalunaarsuutaa. ····· 21

Siunnersuut kommunip meeqqat atuarfiini nakuusernermut politikkissaatut ····· 23

Adressit: ····· 25

”Nakuuserneq aamma nakuusernissamik sioorasaarineq”
saqqummersinneqarpoq IMAK aamma KANUKOKAmit saqqummersinneqarpoq.
Aaqqissusisut: KANUKOKA aamma IMAK.
Sulinermi avatangiisinut aningaasaateqarfiup saqqummersissimasartik
”Vold og trusler om vold” atukkiuppaat kalaallisut naleqqussagassanngorlugu.
Nutserisoq: Lars Peter Olsen.
Naqiteriffik: Lemvig Bogtrykkeri

Siulequt

Ilitsersuut una allanneqarpoq isumannaallisaanermut ilaasortanut allanullu meeqqat atuarfiata iluani tamatumunnga attuumassuteqartunut, taassuma iluani kommunini oqartussaasunut, atuarfiit pisortaannut aamma tatigisatut sinniisunut.

Ilitsersuut allanneqarpoq, pissutigalugu nakuuserneq, nakuuserfiginninnissamik sioorasaarineq, uumisaarineq, annilaarujussuarneq allallu ajornartorsiutaammata ilungersunartutut isigisariaqartut.

Ilisimaneqanngilaq ajornartorsiut nunatsinni meeqqat atuarfianni qanoq angitiginersoq, kisianni imaassorinarpoq, pisartuni amerligaluttuinnartuni nakuuserneq imaluunniit nakuuserfiginninnissamik sioorasaarineq pisartunut imaannaanngitsunut ilaasoq.

Atorfeqartitat nakuuserfigineqarsimasut imaluunniit nakuuserfigineqarnissamik sioorasaarneqarsimasut, tamanna misigigajuttarpaat inuttut ajornartorsiutitut. Tamanna isumaqarpoq, pisortat suleqataasullu ilisimatinneqarneq ajortut, pisimasorlu nalunaarutigineqarneq ajortoq. Taamaattumik atorfeqartoq ikiorneqarnermik tapersersorneqarnermillu, periarfissaqaraluartumik, pineq ajorpoq, pisussallu nutaat pinaveersaartinneqarnissaat ajornarnerulersarpoq.

Atorfeqartitat nakuuserfigineqarsimasut, nakuuserneq ajornartorsiutitut angisuutut misigisarpaat. Tamanna pissuteqarpoq, inuttut qisuariaatit nakuusernernut imaluunniit sioorasaarneqarnernut assut sunnerneqaataasarmata. Atorfilik pisariaqartumik tapersersorneqanngippat, tamanna kinguneqarsinnaavoq tarnikkut qisuariaatinik sakkortuunik nakuuserfigineqarnerup kingornagut ukiorpassuarni atuuttunik. Atorfillit ataasiakkaat ima sakkortutigisumik qisuariarsinnaapput, allaat atorfitsik qimattariaqalerlugu.

Nakuuserneq imaluunniit nakuusernissamik sioorasaarinneq sulinermi avatangiisitigut ajornartorsiutaavoq. Taamaattumik pingaartuuvoq, pisortaqarfiup isumannaatsuunissamullu sinniisut akisussaassutsiminnik suliassaminnillu tamatumunnga tunngasumik ilisimanninnissaat.

Ilitsersuutip allaaseraa, nakuuserneq suusoq, aamma nakuuserneq nakuusernissamillu sioorasaarineq qanoq qisuariarfigineqartartut il. il. Allaaseraa, atorfeqartitaq qanoq ikiorneqarsinnaasoq. Allaaserineqarpoq nakuusernikkut pisup kingornagut qanoq pisoqassasoq, tassani immikkut nassuiaatigineqarluni isumannaatsuunissamut sinniisut tamatumunnga atatillugu suliassaqarnerat.

Oqaasertaani unnersuutigineqarajuppoq inuk nakuusernikkut pisoqarneranut atatillugu. Allaaserisap eqqartorpaattaaq pisoqartartoq, nakuuserneq peqatigiissutigalugu arlalinnit suliarineqartartoq. Oqaasertaani taaneqaraangat nakuuserneq, tassuuna pineqartarpoq taaguut timikkut tarnikkullu nakuuserneq – soorlu qunusaarinerit, uumisaarinerit allallu.

Ilitsersuutip pingaartippaa pinaveersaartitsilluni sulineq, siunnersuutigineqarporlu suliffinni ataasiakkaani ilusilersorneqassasoq suliffimmi nakuuserneq nakuusernissamillu sioorasaarineq pillugit politikki.

Ilitsersuut IMAKmit KANUKOKAmillu suliarineqarpoq tunngavigalugu danskini assassortuunerusunut isumannaallisaanissamut siunnersuisoqatigiit ilinniartitsinermut qulequtaq taanna

pillugu mappersagaaraliaat, taamaalilluni ilitsersuut naleqqussarneqarluni sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmut Kalaallit Nunaanni atuuttumut.

Ilitsersuut tusarniaassutigineqarsimavoq Kalaallit Nunaanni Suliffinnik nakkutilliisoqarfimmut, taassumalu oqaaseqaatai ilitsersuummut ilanngunneqarput.

Sivso Dorph
Formand
IMAK

Jens Lars Fleischer
Formand
KANUKOKA

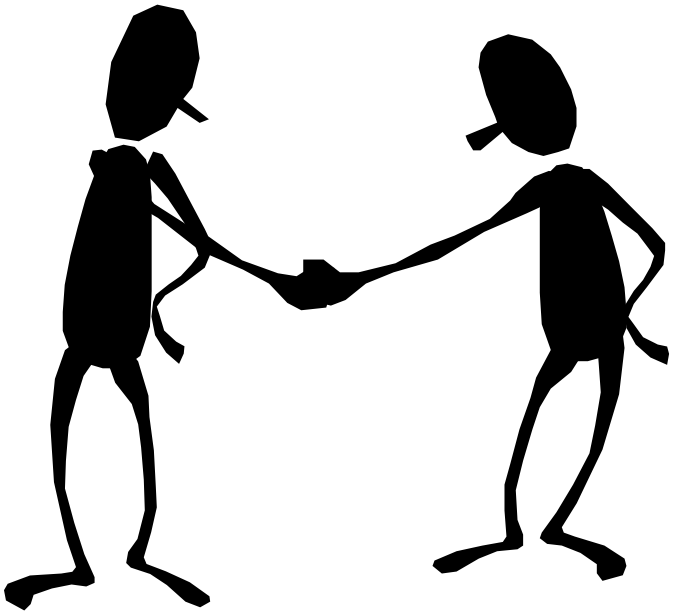

Immikkoortoq 1

NAKUUSERNEQ NAKUUSERFIGINNINNIS-SAMILLU SIOORASAARINEQ SULINERMI AVATANGIISINUT AJORNARTORSIUTAAPPUT

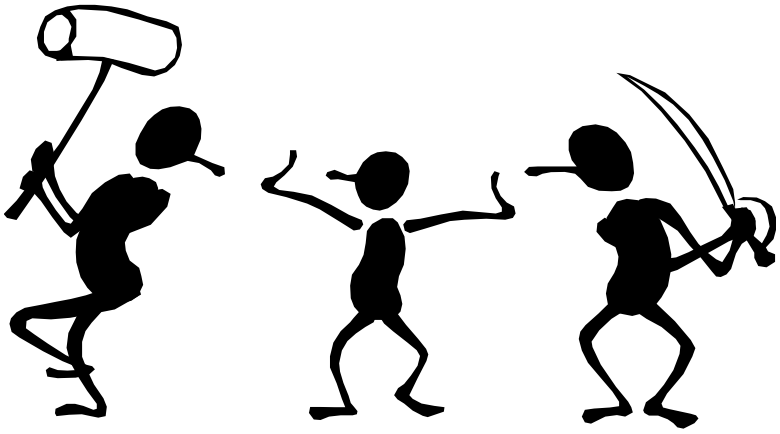

Nakuuserneq sioorasaarinerlu inuttut ajornartorsiutaanngisaannarput.
Kikkut tamarmik sioorasaarneqartut imaluunniit nakuuserfigineqarnissamik sioorasaarneqartut annerusumik minnerusumilluunniit sunnerneqartarput. Inuttut killissat sakkortoorujussuarmik qaangerneqartarput, killiliiffigineqarsinnaanngillallu inuttut inuuneq sulinermilu inuuneq. Nakuuserneq imaluunniit sioorasaarut misigineqarnerusarpoq peqqusiileqinartutut aamma inuttut ajornartorsiutitut, naak tamanna sulinermut tunngatillugu misigineqartaraluartoq. Nukillalaarnermi ussernartorsiutigineqartarpoq isumaqalerluni, ilinniartitsisuulluni ajortoq, nakuuserfigineqarnermi imaluunniit sioorasaarneqarnermi, - immaqa nammineq tamatumunnga pisuusimassalluni, allatut iliortariaqaraluarluni il.il.
Taama misigisimaneq sakkortusarneqartarpoq, pisortat suleqatilluunniit oqaloqatigigaanni, pisumik pinartutut isiginninngippata, qisuariaatinik ersersitanik paasinnissinnaanngippata.

Nakuuserneq aamma sioorasaarineq inuttut ajornartorsiutaanngisaannarput. Nakuuserneq /sioorasaarineq pilersarpoq sulinermi pissutsit qanoq issuseqarnerata ilagisaatut attuumassuteqartarlunilu pissutsinut tulleriiaanut arlalinnut amerlasuunut, atorfeqartitat ataasiakkaat sunniuteqarfiginngisaannut.

Nakuuserneq sioorasaarinerlu suliffimmi ajornartorsiutaapput.
Taamaattumik pisariaqarpoq nakuuserneq aamma qunusaarineq atuarfinni tamani oqaluuserisassanngortissallugit, assut soqutigalugu akueralugulu tassaasut, sulinermut tunngasutigut ajornartorsiutaasut, taamaaliorneq tassatuaavoq qularnaassallugu, atorfeqartitat ataasiakkaat ajor-

nartorsiummik imminni piginniinnannginnissaat.

EQQAAMAJUK nakuusernerup / sioorasaarinerup kikkut tamaasa eqqorsinnaavai. Pisunit assigiinngitsunit misilittakkat ersersippaat, apeqqutaanngitsut arnaassuseq /angutaassuseq, ukioqqortussuseq pissutsillu allat. Taamaattumik pisariaqarpoq paasissallugu ilumuunngitsoq qangali tusatsiarneqartartoq, nakuusernerup/sioorasaarinerup /qunusaarinerup aalajangersimasut eqqortarai, namminnerlu ilaatigut tamatumunnga pisuusarlutik.

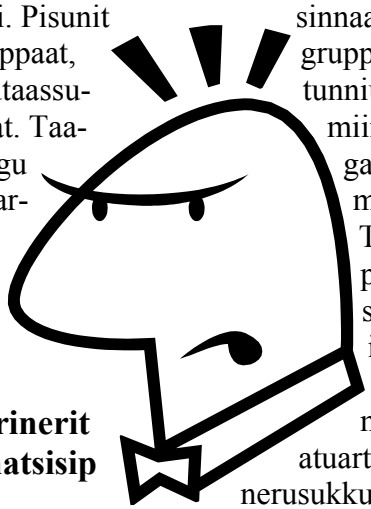

Nakuuserneq aamma sioorasaarinerit sulinermi avatangiisit pillugit inatsisip ataaniipput.

Atorfeqartitat sulinerminni nakuuserfigineqaraangata imaluunniit sioorasaarneqarlutik nakuuserfigineqarnissamik assigisaannilluunniit, tamanna sulinermi avatangiisinut inatsimmut atavoq. Taamaattumik malittarisassaqarpoq, qanoq qisuariartoqassasoq, taamatut pisoqartillugu, pisortaqarfik qanoq iliussasoq aamma isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliaq qanoq iliussasoq.

ATORFEQARTITAP TAMANNA NAMMINEQ AALAJANGERSINNAANNGILAA.

Sulisitsisoq nalinginnaasumik pisussaaffeqarpoq qularnaassallugu, sulinermi avatangiiseqarneq isummaatsuussasoq aamma peqqinnartuussasoq. Tamanna isumaqarpoq, sulisitsisup pinaveersaartissagai ajoqusernerit ilimagineqarsinnaasut. Tamatuma saniagut sulisitsisup qularnaassavaa, suliap isumannaatsumik peqqinnartumillu ingerlanneqarnissaa. Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliaq tamatumunnga ikiuussinnaavoq.

Nakuusernerit aamma sioorasaarinerit qaqugu pissanersut siumut naatsorsoruminaatsuupput, taamaattumillu tamakkuninnga pivaneersaartitsinissaq ajornakusoorsinnaavoq. Kisianni ilisimaneqarpoq, aarlerinartoqarnerusoq atuaqatigiinni gruppit/ataatsimooqatigiit aalajangersimasut ilinniartitsinermik ingerlatsivigineqarnerat. Atuarfiup nalunngikkuniuk, atuartoq ataaseq, nakuusertumik qisuariarsinnaasoq, atuarfimmi pisortaqarfiup tamanna suliap pilersaarusiornerani naatsorsuutigalugu ilanngutissavaa. Imaassinnaavoq, atuartoq taanna atuaqatigiit gruppianni minnerusumi inissinneqartoq, tunniussaqaatigalugu ilinniartitsisut tiimiinik. Ilinniartitsinermik ingerlatsivigalugu inini ilinniartitsiviusuni immikkut ittuni il.il.

Tamatuma saniagut pisortaqarfiup pisussaaffigaa atuartup ilinniartitsisui ilisimatissallugit, pisortaqarfiup ilisimagaa, atuartoq sakkortoorujussuarmik qisuariarsinnaasoq. Tamanna aamma atuuppoq nutaanik atuartunngortoqarnerani, atuartut siusinnerusukkut nakuuserniartartuusimappata imaluunniit qunusaariniartartuusimappata. Taamaattoqartillugu pisortaqarfiup ilinniartitsisut, atuartumut attuumassuteqartussat, tamaasa tamatuminnga ilisimatissavai, atuartoq taanna atuarfimmi tassani atuartinneqartussanngortinnagu. Pisortaqarfiup tassa ilisimatitsinnginnissaminut utoqqatsissutiginiassanngilaa, tamatumunnga tunngavigalugu atuartup periarfissinneqartariaqarnera nutaamik aallartinnissaminut – atorfeqartitat atuartullu allat isumannaatsuunissaat salliutinneqassaaq.

Pisortaqarfik aammattaaq pisussaavoq ilisimatissallugit ilinniartitsisut nutaat atorfeqareersullu klassini ilinniartitsisunit allanit tigusaminni ajornartorsiutaasinnaasunik, apeqqutaatinnagu tamanna pinersoq ukiup atuarfiusup aallartinnerani imaluunniit tamanna ukiup atuarfiusup ingerlanerani pigaluarpat. Soorunami aamma ilimagisariaqarpoq, suleqatit aammattaaq ilisimatitsissasut. Kisianni tamatuma pisortaqarfik pinngitsoortissanngilaa qularnaassallugu, tamarmik tamanna pillugu pisariaqartumik ilisimatinneqarnissaat, pinaveersaartissallugulu nakuuserneq sioorasaarinerluunniit.

Atorfeqartitat angajoqqaanit, atuarfimmi pulaartunit imaluunniit allanit atuarfeqarfimmiittunit nakuuserfigineqarpata imaluunniit sioorasaarneqarpata nakuuserfigineqarnissamik, pisut taamaattut paasineqassapput isigineqassallutillu,

soorlu atuartoq akuugaangat. Nakuuserneq aamma nakuusernissamik sioorasaarineq atuarfeqarfimmiunngitsoq pisut, taamatut suliarineqassapput, erseqqissumik paasineqarpat atuarfimmi sulinermut attuumassuteqartut.

Nakuuserneq atuarfiup oqaluuserisassaaniissaaq.

Pingaartuuvoq, atorfeqartitat tamarmik ilisimassagaat, nakuuserneq aamma nakuusernissamik sioorasaarineq nammineq inuttut ajornartorsiutaanngimmata, pisortaqarfiullu ajornartorsiut taamaattoq ilumoorsaarutassatut tigusassarigaa. Tamanna pitsaanerpaamik pissaaq, atulersillugit malittarisassat aalajangersimasut, imaqartunik pisut taamaattut qanoq suliarineqartassasut. Tamatumani pineqarput malittarisassat ukununnga:

- Atorfeqartitaq qanoq tapersersorneqassasoq
- Kalerriussineq sulinermik nakkutilliisoqarfimmut aamma sillimmasiisarfimmut
- Politiinut kalerriussineq
- Pisoq pillugu atorfeqartitat tamarmik oqallisiginninnissaat
- Pisoq qaqugu angajoqqaanut atuartunullu allanut oqaluuseritinneqassasoq
- Atuartup qanoq iliuuseqarfigineqarnissaanut malittarisassat

Tamanna suliarineqassaaq erseqqissumik ajunngitsumik periaaseqarluni suliaralugu tamatuma tungaagut politikkissaq. Politikkip taamaattup imarissavaa, qanoq iliuuseqartoqassasoq nakuusernermik pisoqarpat aamma nakuuserneq nalinginnaasumik qanoq pinaveersaartinneqassasoq.

Immikkoortoq 2

NAKUUSERNEQ SUNAAVA?

Nakuuserneq sunaava?
Sulinermi avatangiisinut tunngasumik nakuuserneq tassaavoq sunaluunniit kissaatiginngisaq piaaraluni timikkut attuineq, sulinermi pisoq imaluunniit tassunga atasumik pisoq. Sioorasaarineq nakuuserfiginninnissamik, tarnikkut nakuuserfiginninnissamik assingusumilluunniit taamatuttaaq nakuusernerup ilagai taamatullu suliarineqassallutik. Annilaarujussuarneq sulinermi misigisat pissutigalugit aammattaaq sakkortuumik qisuariarfiusinnaavoq.
Timikkut nakuuserfiginninnerup ilagai, tilluineq/patitsineq, isimmiineq, kiisineq, qitsuineq, tigusilluni aalajangiineq, pinik eqqakattaaneq assigisaanillu. Aammattaaq timikkut annersaaneruvoq, soorlu atuartup issiavik ilinniartitsisup tunuaniittoq ingiffigiligaa peeriataarpagu.

Tarnikkut nakuuserfiginninneq oqaatigalugu nipaqanngitsumilluunniit nakuuserfiginninnissamik sioorasaarineruvoq, taassuma iluaniillutik qisuariaatit angajoqqaat ilaannit ataatsimit imaluunniit angajoqqaanit arlalinnit ataatsimoortunit.
Annilaarujussuarnerit tassaapput qisuariaatit ajunaarnernut allanut pisunut navianartunut imaluunniit pisunut inuunermik navianartorsiortitsisunut, apeqqutaanani nammineq peqataaneq imaluunniit pisumi najuisuuneq. Tamatumani assersuutigalugu pineqarsinnaavoq, atuartoq annertuumik ajoqusertoq imaluunniit ipilersoq.

Ikkatiginninneq, uumisaarineq imaluunniit tarnikkut naalliutsitsineq iliuusiupput ippinnartut, tassaagajuttut atuartut tungaanniit, soorlu telefonikkut imaluunniit mailikkut uumisaarineq, aserorterineq, suaartarfiginninneq imaluunniit alla anguniagaqartumik ippinnartumik pissusilersorneq.
Pinaasersumut tiinganiarneq tassaavoq kissaatigineqanngitsumik attuineq tiinganiarnertut malunniutilik aamma kissaatigineqanngitsumik pasinartumik oqalunneq, taassuma iluaniillutik ”neqeroorutit” tamalaat imaluunniit pinngitsaaliiniarneq. Tamatumani immikkoortinneqassapput atuartut/angajoqqaat tungaanniit pinaasersumut tiinganiarneq aamma suleqatinit allaniit uumisaarinerit.

Inersimasut ikkatiginninnerat qisuariarneruvoq pisuussarsiutaasoq. Suliffimmi ajornartorsiutit tunuani inissisimasut pissutigalugit suleqat ataaseq arlallilluunniit pisunut pisuutinneqartarput tamatumuunakkullu suleqatigiit ataatsimoornerannit peersinneqartarlutik. Suleqatigiit qisuariaataat siassimapput ingutsissutiniit tusatsiakkanut akerartuutinut taavalu ”nillertumut” inissiinermiit uumisaarinermut imaluunniit naalliutsitsinermut.

Iliuutsit qulaani taaneqartut tamarmik tassaapput nakuusernerit, qisuariaatillu ataatsikkut pisarput inummut tunngasuullutik assullu artorsaataasarlutik.

Isumannaallisaanissamut sinniisut aammattaaq sammisariaqarpaat kissaatigineqanngitsumik tiinganiakujuffiginninnerit aamma inersimasut ikkatiginninnerat atorfeqartitaasunit allaneersut, pisartut pitsaannginnerulersippassuk atorfeqartitaasut tarnikkut peqqissuseqarnerat. Taamaanngippat tamanna pissusiuvoq, pisortat akisussaassusiannut atasoq aamma sulisunut politikkeqarneq aqqutigalugu suliarineqartussaq.

Pissutsit tamakku tassaapput, sulinermi avatangiisinik peqqinnartunik tunniussinngitsut silittumik paasinnilluni. Sulisitsisoq aamma sulinermi pisortat taamaattumik pisussaapput akuliutissallutik, tamanna atuarfimmi pippat.

Immikkoortoq 3

NAKUUSERNERMI QISUARIAATIGINEQARAJUTTUT.

Nakuuserfigineqaraanni qanoq sakkortutigisumik qisuariarnermut apeqqutaasarpoq, nakuusernerup qanoq ittuunera aamma inuit pineqartut ataasiakkaat. Ajornarpoq eqqorluartumik allaaserissallugu qisuariaatit nakuusernerullu qanoq ittuunerata imminnut ataqatigiissuseqarnerat. Qisuariaatit attuumassuteqarnerupput inuup inuttut qanoq ittuuneranut, sulinermi uippallersimaarnerup qanoq qaffasissuseqarneranut aamma siusinnerusukkut misigisartakkanut.

Qisuariaatit qanoq sivisutigisumik atanerannut apeqqutaavoq nakuuserfiginninnerup qanoq iliuuseqarfigineqarneranik. Suleqatinit pisortaqarfimmillu ikorneqarlunilu tapersersorneqaraanni – misigisaq nalorninerlu tamakkiisumik akuerineqarpata – misigisaq sukkanerusumik qaangerneqassaaq. Aalajangiisuulluinnarpoq akuersaarneqarluarnermik misigineq.

Nakuuserfigineqarnermik eqqorneqartut tamarmik pisassaraat paasisimasaqarpalaartumik tapersersorneqarneq misigisap naammassillugu suliarineqarnissaanut. Kalaallit Nunaanni paasisimasaqarpalaartumik piviusumik ikiorserneqarnissamut periarfissaqarnermut apeqqutaasussaalluinnarpoq, nunap ilaani sumi najugaqarneq. Tamatuma pisariaqartippaa, pisortat isumannaatsuunissamullu sinniisut immikkut misikkarissuseqarfiginninnissaat nakuuserfigineqarnermik misigisaqartut qisuariaataannut, pisup kinguninnguagut aamma kingusinnerusukkut, tamatumuunakkut annikillisarniarlugu paasisimasaqarpalaartumik ikiorneqarnissamik pisariaqartitsineq – takuuk immikkoortut tarnikkut ikiueqqaarneq aamma ajornartorsiornermi ikiuineq pillugit.

Qisuariaatit

Nakuuserfigineqarnermut qisuariaatit immikkoortunut sisamanut immikkoortinneqarsinnaapput.

1. Tuparujussuarnerup nalaa.

Nakuuserfigineqaraangamik, tuparujussuarnermik qisuariartarput. Uummat tillerululersarpoq nukiillu timimi tamarmi ingerlaarasualersarput uippallersimaarujussuarneqalersarlunilu. Tamatuma pilersittarpaa nakuuserfiginninnerup ersernerluttumik paasineqarnera, ungavartiterneqarajuttarluni. Misigisarput qamuuna paatsiveerunnermik, avammut ataqatigiissuseqanngitsumik pissusilersulerlutik eqqarsaatillu katersorsinnaajunnaarlugit. Timikkut nukillalaarluinnartarput, merianngulersarput, uissanngulerlutik kiagullutillu.

2. Qisuariarnerup nalaa.

Piviusoq uteraangat, pisimasoq misigeqqinneqartarpoq. Pisoq paasineq ajorpaat, qisuariartarpullu taamaattoqarnavianngitsumik ularussinermillu, kamannermik pisuusutullu misiginermik. Assigiinngitsorujussuarmik qisuariarsinnaapput sianigisaqangaannginnermik nukillaarnermillu, uippallernermik, qianermik illalaarnermik sajulernermillu. Nalinginnaavoq assut qasulluni misigineq.
Pisariaqartitsisarput aniatitsinissamut misigissut-

sit eqqarsaatillu nuanniitsut, nakuuserfigineqarnermut attuumassuteqartut qanoq iliuuseqarfigalugit. Illersornissamut atortorissaarutip ilutsinniittup isumagisarpaa, misiginneqqinnermi annilaanganerup sakkortuallaalinnginnissaa, tamatumuunakkut arriitsumik piviusumut inissikkiartorneqalersarluni.

3. Iluarsaassinerup nalaa.

Misiginneqqinnerup inuk periarfissittarpaa misigisaq eqqarsaatigissallugu. Pisup pinerpiaani misigisaq eqqarsaatigillualerlugu apeqqutit takkussulersarput. Sooq taama pisoqarpa? Suna ajorami? Allatut iliorsimasinnaagaluarpunga? Uanga kukkuneraara? Sooq uannorpiaq tuppa?

Piffissarujussuaq nukippassuillu pisariaqartinneqarput apeqqutit tamakku akissallugit, pisimasorlu uterfigeqqittuartariaqartarpoq. Tamatumunnga ilaapput eqqissisimannginneq, uniffeerunneq, sinissaarunneq aamma oqimangerneq. Pilerajuttarpoq niaqorluttarneq, naakkut ajornartorsiuteqarneq, qasuneq, isumalliorneq aamma timip sukangatinnera, ernumaneq tamatuma kingunerisaanik. Ilaannikkullu isumaliutigineqartarpoq suliffik siunissami suliffigiinnassanerlugu.
Aammattaaq annilaangassutigineqalersinnaavoq inuup nakuusertup naapeqqinnissaa aamma annilaangassutigalugu pisoqarnissaa, isumaqarluni taamaaqataanik pisoqaqqissinnaasoq.

Tamakku tamarmik nalinginnaalluinnarput, inuit qisuariaatigisartagaat tuparujussuarnartumik misigisaqarnerminni.

4. Qisuariaatit sivisunerusut.

Nakuuserfigineqarnerup kingunerujussuagut qisuariaatinik suli takkuttoqartuarsinnaavoq. Tassanngaannartumik annilaangaleriataarsinnaaneq, sarsuttutut eqqaariataarnerani imaluunniit annilaangaleriataarneq, nakuuserfigineqarnermut eqqaanartumik tassanngaannaq takusaqarnermi.

Sunniutit ungasinnerusumi

Nakuuserfigineqarnerup kingornagut misigisimasat suliarineqanngippata, tamatuma kingunerisinnaavaa naalliunnivik, nappaateqalivinneq. Nakuusernermit eqqugaasoq pisuusutut misigisimalissaaq annilaangasalerlunilu.
Tamatuma kingunerissavaa, mattunneq, imminut tatiginermik amigaateqarneq aamma imminut avoqqaarineq. Annilaanganeq ima sualutsigilersinnaavoq innarluutaasinnaalluni. Tamatuma nassatarissavaa piffissap ilaani sivisuumik napparsimasarneq, imaluunniit atorfilik soraarsinnaavoq annilaanganeq pissutigalugu.

Aammattaaq inuttut, privatimik, inuunermi sakkortuunik qisuariaateqarfiusinnaavoq. Qaqutiguunngilaq atorfillit, nakuuserfigineqarnikkut ajunaarnikkut sakkortuumik qisuariaateqarsimasut, avittariaqartarnerat.

Qisuariaatit nakuuserfigineqarnissamik sioorasaarutinut, tuparujussuarneq, mitaatigineqarneq imaluunniit uumisaarneqarneq.

Qisuariaatit immikkoortuilu assigigajuppaat nakuuserfigineqarnermut qisuariaatit, taakkunatullu ilumoorsaarutsigalugit tigusariaqarput.

Immikkoortoq 4

TARNIKKUT IKIUEQQAARNEQ AJORNARTOORNERMILU IKIUINEQ.

Tarnikkut ikiueqqaarneq tassaavoq ikiuineq, ikiuutaasoq nakuuserfigineqarnermi imaluunniit taassuma kinguninnguagut.

Siullermik pisariaqartitsineqarsinnaavoq pisimasoq naammassissallugu. Pinngitsoorani pisariaqarpoq, suleqatip ajornartorsiortup ikiorneqarnissaa.
Ikiuut tamatuma saniagut tassaasinnaavoq tikillugu tusarnaarnissaq imaluunniit tarnikkut isumagissallugu piffissaqarneq. Pisuni ataasiakkaani aammattaaq atorfissaqartinneqartarpoq suliarinninnivik, nakorsarneqarnivik.

Tarnikkut ikiueqqaarneq suleqatit qaninnerusut, ilaquttat imaluunniit ikinngutit ikiuinerisinnaavaat. Ikiuut naleqqussarneqassaaq pissutsit qanoq innerannut aamma pineqartup qisuariaateqarneranut.

Tarnikkut ikiueqqaarneq pillugu suut ilisimasariaqarpat?
Nakuuserfigineqarnerup kinguninnguagut nakuusernermit eqqorneqartup pisariaqartippaa timikkut tarnikkullu najorneqarneq. Toqqissisimaneq eqqissisimanerlu pilersinneqassapput. Timikkut attorneqarneq – taleq timaanut tuianulluunniit tutsillugu – qassiitigut pitsaanerusarpoq oqaatsinit.

Misigissutsikkut assigiinngitsumik qisuariartoqartarpoq. Akuerikkit qisuariarnerit takkuttut. Misilinniassanngilat nakuuserfigineqartup misigisaminik puiguinissaa, pineqartorli ikioruk misigissutsini, annilaanganini, annernartumik misiginini, pisuusutut misiginini il.il. akornuserneqarnani oqaatigeqqullugit.

Akuerikkit misigissutsit, nakuusernermit eqqorneqartup pigisai, soqutaalluanngitsunngortissanngilatit. Qisuariaatit illarnartunngortissanngilatit oqarnallu ”Uumaa, silattorniarit” imaluunniit ”Taamaassangatiinnarpat”. Ikiuut annerusarpoq pineqartoq qiasoq qiatiinnarlugu.

Oqaluttuariuk tamanna pissusissamisoorluinnartoq, nakuuserfigineqarnerup taama sakkortutigisumik qisuariarfigineqartarnera. Pineqartumut namminermut aalajangertiguk, nakuuserfigineqarneq qaqugu oqaluuserineqassanersoq. Tusarnaarit, naak taannaasoq oqaatigineqaqattaaraluartoq. Ersersiguk, paasinnikkusuttutit ikiuerusuttutillu. Nakuuserfigineqartoq misigissaaq ilumoorsaarunneqarluni.

Ikiuutaanngilaq pisuutitassarsiorneq, akerlianilli.

Paasisimasaqarluartumit ikiorneqarneq.
Tarnikkut ikiueqqaarnerup illuatungilissavai nakuusefigineqarnerup kingornagut sunniutit qisuariaatillu. Pisulli ilaanni pisariaqartitsineqartarpoq paasisimasaqarluartumit ikiorneqarnissaq – aammattaaq nakuuserfigineqarnerup kingornagut sapinngisamik piaarnerpaamik. Taamaattumik inassutigineqassaaq nakuusernermit eqqugaasup tamatigut peqqinnissaqarfik atassuteqar-

figissagaa paasinarsisinneqaqqullugu paasisimasaqarluartumik ikiorserneqarnissamut pisariaqartitsineq.

Pisariaqartitsineq taamaattoq sapinngisamik tamatigut matussuserniartariaqarpoq. Paasisimasaqarluartumit ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsinerup qanoq issusilimmik matussuserniarneqarnissaani aallaaviusariaqarpoq, nakuusernermit eqqorneqarsimasup qanoq issuseqarnera tulliullugulu sumiiffimmi periarfissat piviusut aallaavigalugit. Nalilersortariaqarpoq, pisariaqartitsineq naammassineqarsinnaanersoq najukkami peqqinnissaqarfimmit, kommunip psykologeqarnikkut aaqqissuussineranit imaluunniit paasisimasalimmit inummit allamit. Najukkami periarfissaqanngippat, naammaginartumik paasisimasaqarluartumit ikiorserneqarnissaq, nalilersortariaqarpoq, qanoq iliornikkut ikiorneqarneq pitsaanerpaamik anguneqarsinnaanersoq. Ikiorneqarneq anguneqarsinnaava atorfigalugu siunnersortimik telefonikkut oqaloqateqarnikkut – piniarlugu ikiorsiissut paasisimasaqarluartoq avataaneersoq – atorfeqartitaq aallarluni sumiiffimmut, ikiorsiissummik pisariaqartitamik periarfissalimmut – imaluunniit allatut pitsaassuseqarluartumik naammassineqarfigisinnaasaanut?

Sulisitsisoq akisussaavoq, nakuusernermit eqqorneqartup pisariaqartumik ikiorneqarnissamut neqeroorfigineqarnissaanut. Paasisimasaqarluartumit ikiorneqarnissap aaqqissuunneqarnerani aalajangiiffigineqarneranilu pingaartuuvoq, suliap kinguarsarneqannginnissaa, aningaasassaqartinneranut tunngasut paasiniarlugit. Taamaattumik sulisitsisup piaarnerpaamik peqqinnissaqarfik iluarsiissuteqarfigisariaqarpaa, pisinnaanersoq, taanna aqqutigalugu paasisimasaqarluartumit ikiorneqarnissaq, tamatumuunakkut peqqinnissaqarfiup aammattaaq aningaasartuutit akilernissaat tigusussanngorlugu nakorsarneqarneranut. Tamanna pisinnaanngippat, sulisitsisup isumagisariaqarpaa, sukkasuumik paasisaqarfigissallugu sulinermi ajoqusernermut sillimmasiissutit matussuserneqarsinnaanersut sillimmasiissut taanna aqqutigalugu. Periarfissat taakku arlaannaalluunniit atorneqarsinnaanngippat, sulisitsisup sulisoqarnermut politikkiminut atatillugu aningaasartuutit akilertariaqarpai paasisimasaqarluartumit ikiorserneqarnermut, taamaattumik sulisitsisoq aalajangertariaqarpoq qanoq iliornikkut aamma qanoq annertussusilimmik paasisimasaqarluartumit ikiorneqarneq tunniunneqarsinnaanersoq sulisitsisup akiligaanik.

Pisortaqarfimmiit aalajangernerit pisariaqartut.

Nakuusernermit eqqorneqartumut tunngasumik: Nakuusernermit eqqorneqartoq amerlanertigut ullup sinnerani suliunnaartinneqassaaq. Taamatuttaaq pisariaqarpoq suliunnaartissallugu imaluunniit suliunnaartissallugit suleqat suleqatilluunniit, nakuusernermit eqqugaasup qanitsigissallugit toqqissisimanartitai ikiortigisinnaasaalu. Tamatumunnga atatillugu aammattaaq sianigisariaqarpoq, nakuuserfigineqartoq nunaqarfimmini/illoqarfimmini ilaqutaqarnersoq imaluunniit qanittumik ikinnguteqarnersoq – nakuusernermit eqqorneqartoq qanittumi qanigisaqanngippat, pingaarluinnarpoq, pisortaqarfiup isumagissagaa nakuusernermit eqqorneqartup qanittumik atassuteqarfiginissaa pisup pinerata kingornagut nakuusernermillu eqqorneqartup pissusilersornera malittaralugu.

Nakuusernermut atatillugu inuk tarnikkut imaluunniit timikkut ajoqusernerqarsimappat, nakuusernermit eqqorneqartoq nakorsiassaaq, kisianni kisimiitillugu aallartittariaqanngilaq, qanittumik suleqatiminit ajornanngippat ilagineqartariaqarpoq.

Ilaquttat qanigisallu ilisimatikkit pissutsit qanoq innerannik oqaluttuarikkillu qisuariaatit. Misissoruk tamatumunnga atatillugu suliarisariaqartoqarnersoq aaqqittariaqartunik, soorlu meeqqat paarineqarnissaat, pisiniarneq assigisaalluunniit,

ajornartorsiutillu tamakku naammassikkit. Nakuusernermit eqqorneqartoq ulloq unnuarlu siulleq ajornanngippat kisimiitinneqartariaqanngilaq. Suleqat isumaqatigiissuteqarfigiuk, najussagaa. Inuk nakuuserfigineqarsimasoq, ikiorneqarnissamik angisuumik pisariaqartitsisinnaavoq, misigisimasaq misigeqqinneqassappat. Pineqartoq kisimiittariaqanngilaq, tassa ulloq unnuarlu siullermi. Taamaattumik qularnaartariaqarpoq inersimasumik najuuttoqarnissaa. Akuerissanngilat nakuusernermit eqqorneqartup misilikkaluarpagu pisoq illuartinniarlugu imminullu mattunniarluni. Tamatuma ajornartorsiornermi qisuariaatit ajornerulersiinnassavai. Nakuuserfigineqartumut pitsaanerpaajuvoq pisup kingornagut aqaguani suliartorpat. Aqaguani aaneqartariaqarsinnaanera isumagiuk.

Nakuusernermit eqqorneqartup pissutsit qanoq innerat nammineq paasilluarsinnaanngilaa. Nakuusernermit eqqorneqartoq annilaanganermik misigisimassagunarpoq, taamaattumik isumagiuk piffissami siullermi kisimiilluni sulinnginnissaa.

Amerlasuut itigartikkumassavaat ilisimasaqarluartumit ikiorneqarnissamik neqeroorut. Tamanna pissuteqarsinnaavoq, nammineq qisuariaatinik sakkukinaarlugu nalilersuisimanermik, ajornartorsiut puiorumaneqartarpoq imaluunniit toqqissisimanarineqanngilaq psykologimit ikiorneqarnissaq.

Nakuusernermit eqqorneqartup ikiorneqarneq pisassaraa, kisianni tamatumunnga pinngitsaalineqassanngilaq. Pisortaqarfik taarsiullugu annerunialaarsinnaavoq oqarluni, misilissallugu ajoqutaanavianngitsoq. Kisianni neqeroorummi tunniukkumaneqartumi piviusorsiorit, periarfissanut piusunut sanilliullugu. Tamatumani eqqarsaatigisariaqartoq tassaavoq pifissamut tunngasoq, ikiortissaq avataaniit aaneqassappat.

Allat:
Sulisunik ataatsimiititsigit pisoq pillugu sapinngisamik piaarnerpaamik, ajornanngippallu aqaguani atuartitsineq aallartitsinnagu.

Nakuusertoq qanoq pineqassanersoq, ilitsersuutip uuma sinaakkutaasa avataaniippoq. Nakuuserfigineqarsimasullu nakuuserfiginnittoq naapissinnaasariaqassanngilaa, tamanna aalajangiisuusumik pingaaruteqarpat, atorfeqartitap toqqissisimasutut misiginissaanut.

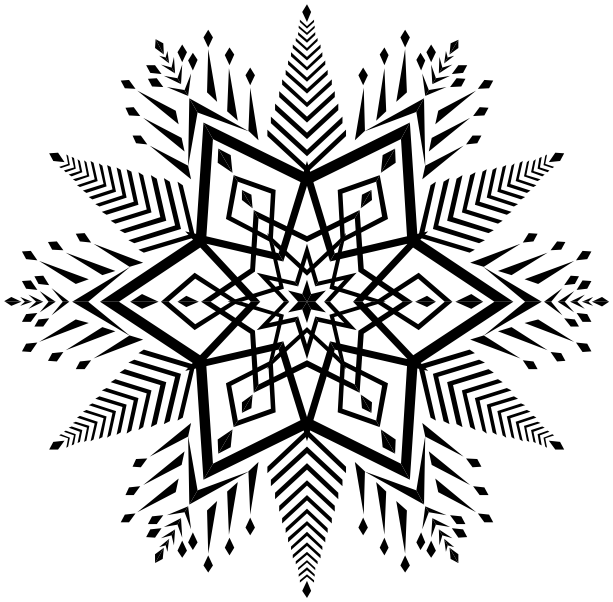

Immikkoortoq 5

NAKUUSERNERMIK NALUNAARUTIGINNINNEQ.

Nakuusernermik aamma nakuusernissamut qunusaarinermik nalunaarutiginniffissat /-fiusinnaasut pingasuupput:

Sulinermut nakkutilliisoqarfik:
Nakuuserfiginninnerit, ulloq ataasiinnarluunniit suliartunngitsoornermik kinguneqartut, **sulisitsisumit nalunaarutigineqassapput Sulinermut nakkutilliisoqarfimmut piaarnerpaamik kingusinnerpaamillu pisup kingornagut ullut 9 qaangiunneranni.** Inassutigineqassaaq atorfilittanut il.il.nakuuserfiginninnerit nakuuserfiginninnissamillu sioorasaarinerit tamarmik, Sulinermut nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigineqartassasut, apeqqutaatinnagu tamanna suliartunngitsoornermik kinguneqarnersoq imaluunniit naami, atorfeqartitap ”kingusinaartumik” qisuariaateqarnera pisinnaasarmat, tamanna kinguneqarsinnaavoq suliartunngitsoornermik aamma sivisunerusumik kingunerlutsitsinermik tarnikkut pissuseqarnerusumik, sunniuteqarsinnaasumik inunnut ataasiakkaanut aamma atuarfimmi nalinginnaasumik sulinermi avatangiisinut.

Nakorsat aamma kigutilerisut paasisaqartut imaluunniit pasitsattut erloqissuteqartoqarneranik imaluunniit ajoqutaasumik sunnerneqarsimanermik, sulinermut tunngatinneqarsinnaasunik, taamatuttaaq pisussaassuseqarput Sulinermik nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutiginnissallutik. Nalunaarutiginninneq pissaaq immersugassaq immikkut ittoq atorlugu, Sulinermut nakkutilliisoqarfimmit tunniunneqartussaq.

Atuarfiit peqqinnissaqarfiullu malippatigit malittarisassat sulinermut nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutiginnittarnissamik, pissarsiarineqassaaq assiliaq eqqornerusoq ajornartorsiutip annertussusianut, taamaaliornikkut pinngitsoortinneqassallutik oqaluttualiat tusatsiakkallu peqatigitillugulu peqataalissallutik tunngavissaqalernermut tulleriissakkamik suliniuteqalernermut ajornartorsiutit akiorniarlugit tamanut iluaqutaasussamik.

Politiit:
Nakuuserfiginninneq tamatigut politiinut nalunaarutigisariaqarpoq marlunnik pissuteqartumik:

Nalunaarutiginninneq atuarfiup pisortaqarfianiit ersersitsisuuvoq, saassussineq atuarfimmi atorfeqartitamut atuarfimmik saassussinertut, tamannalu akuerineqarsinnaanngitsoq. Aalajangersumik isumaqarfiginninneq taamaattoq misigineqassaaq nakuusernermit eqqorneqartumut ikiorsiissutitut. Ilaatigut nakuusernermik eqqorneqartup misigissammagu ilumoorunneqarnertut. Ilaatigullu atorfeqartitap isummerfigissanngimmagu nammineerluni atuartumik angajoqqaanilluunniit nalunaarutiginninnissaq perorsaanikkut tunaartarisamut naapertuunnersoq.

Atisat aserorneqartut pillugit taarsiiffigineqarnissamut imaluunniit erloqisinneqarneq anniartinneqarnerlu pillugit immikkut taarsiiffiginnittoqassappat pisariaqartinneqarpoq politiinut nalunaarutiginnissimanissaq. Apeqqutaanngilaq tamatumani pineqarnersoq sillimmasiisarfimmiit taarsiiffigineqarnissaq imaluunniit malillugu inatsit ”Taarsiiffigineqarnissamut Naalagaaffimmiit pinerluffigineqartunut” (pinerluffigineqartut taarsiiffigineqarnissaannut inatsit) – eqqartorneqartoq kingusinnerusukkut immikkoortumi tassani. Taarsiissut taamaattoq pissagaanni piumasaavoq, pinerliilluni pisimasup politiinut nalunaarutigineqarsimanissaa ”pisariaqanngitsumik kinguarsarnagu”.

Nalunaarutiginninneq pisinnaavoq politiinut oqaluinnarluni. Tamatigut ilimagineqarsinnaanngilaq pinerluffigineqarneq pillugu misissuineq politiit erniinnaq aallartissagaat imaluunniit taanna pisup kinguninnguagut pissanersoq. Sillimmasiimermut tunngatillugu aammattaaq naammappoq, nalunaarutiginnissimaneq.

Taarsiiffigineqarnissamut imaluunnit pinerluffigineqartup taarsiiffigineqarnissaanik inatsimmut tunngatillugu nakuusernermit eqqorneqartoq politiit killisiuinissaannut qaaqquneqarsinnaavoq. Tamanna nuanninngitsutut misigineqarsinnaavoq, amerlasuullu isumaqassapput pasinarsarneqartutut.

Sulinermi ajoqusernermut aqutsisoqarfik.

Nalunaarutiginninnerup taassuma qularnaartussaavaa atorfeqartitap periarfissaqarnissaa taarsiiffigineqarnissamut, soorlu piujuartumik ajoqusernerqarnermi imaluunniit sulisinnaassutsimik annaasaqarnermi.

Ajornanngeqaaq nalornissutigissallugu, pisariaqarnersoq nakuuserfigineqarneq imaluunniit annilaarujussuarneq nalunaarutigissallugu, aallaqqaammut qisuariaatit sakkortuujunngippata. Ajornarmat siumut oqaatigissallugu, kingornagut sunniutit suut takkukkumaarnersut, pisut tamaasa tamatigut nalunaarutigisariaqarput. Piuminarneruvoq nalunaarutiginninnerit ataatsimik amerlaneruppata ataatsimik ikinaarneranniit.

Nalunaarutiginninneq pissaq piaarnerpaamik kingusinnerpaamillu pisup kingornagut ullut 9 qaangiutsinnagit.

Nalunaarutiginninneq tunngaviusussaammat suliarinninnissamut ikiorneqarnissap, isarussanut il.il. aalajangiiffiginissaanut, malittarisassat atuuttut socialimut peqqinnissaqarfimmullu tunngasut saniatigut ikiorsiissuteqarfigineqarnissamut pingaaruteqarmat pingaartuuvoq ajoqusernerup sukkanerpaamik nalunaarutigineqarnissaa.

Tamatuma saniagut tamatigut annertuumik ajornartorsiorfiusarpoq, sulinermi ajoqusernerup nalunaarutigineqarnera pisup kingunerujussuagut aatsaat nalunaarutigineqaraangat. Taamaattumik innersuussutigineqarpoq sulisitsisoq piaartumik nalunaaruteqassasoq.

Nalinginnaasuuvoq nakuuserfigineqarnerup imaaliallaannaq sulinermi ajoqusernertut akuerineqartarnera. Taamaanngeratarsinnaavorli annilaarujussuarnerup imaluunniit nakuuserfigineqarnissamik sioorasaarneqarnerup kingornatigut qisuariaatit taamatut pissuseqartumik akuerineqarnissaannut tunngatillugu. Tuparujussuarneq ”naammattumik” sualussuseqassaaq, akuerineqassaguni.

Sulinermi ajoqusernermut aqutsisoqarfiup tuparujussuarnerup ”naammattumik sualussuseqarnera” nassuiarsimavaa ima pisoqarfiusutut, atorfeqartitaq – nammineq navianartorsiornani aamma nammineq pinngitsoorteriarsinnaanagu – pisuusimappat allat ajoqusernerqarnerannut.

Atorfeqartitaq ”nammineq navianartorsiorsimanngippat imaluunniit pissutissaqartumik paasinnissimanngippat navianartorsiorluni, kisianni ilisimannittuuinnarsimalluni”, pisoq akuerineqassaaq aallaavittut sulinermi ajoqusernerunngitsutut.

Killiliineq ataasiinnarmik isumaqanngimmat, tamatigut nalunaarutiginnittariaqarpoq.

”Nalinginnaasumik” nakuusernikkut ajoqusernermi amerlanertigut akineqartarput, ajoqusernerneq taartisissutigineqarsinnaassangatinneqanngitsoq, taamaattumillu suliaq toqqorneqartoq.

Tamanna isumaqaannarpoq, nalilerneqanngitsoq taarsiissuteqartoqassasoq ajoqusernermut imaluunniit inuutissarsiorsinnaanerup annaaneranut. Aningaasartuutit pisariaqartumik suliarineqarnermut, pisortanut akilertissinnaasap saniagut, matussuserneqarsinnaajuassapput.

Kingusinnerusukkut paasinarsissappat, nakuusernermit eqqugaasoq pisariaqartitsisoq taarsiiffigineqarnissamut, soorlu ass. Kingusinnerusukkut timikkut tarnikkulluunniit kingunerlutsitsilluni, qinnutigineqarsinnaavoq suliaq qaqinneqaqqeqqullugu. Tamanna pisinnaavoq ukiut tallimat tikillugit nakuusernermit eqqorneqartup nalunaarutiginninneq pillugu siullermik akissutisineraniit.

Anniarnermut taarsiiffigineqarnermik taaneqartarpoq ilassutaasumik taarsiiffigineqarneq akilerneqassallunilu nakuusernikkut ajoqusiinermut pisuusumit.

Imaassinnaavoq sulisitsisoq ajunaarnermut pisuutinneqartoq, assersuutigalugu taassuma sulinermi avatangiisinut inatsit unioqqutissimappagu. Taamaassimappat nalinginnaasumik taarsiiffigeqqusilluni sulaq aallartinneqarsinnaavoq sulisitsisoq suliassiissutigalugu.

Inuup nakuusertup kisimi pisuussutigisimappagu, taarsiissuteqartoqarsinnaavoq pineqartup sillimmasiisarfianiit. Inuk nakuusertoq sillimmasiisimanngippat, taarsiissullu akilersinnaanagu, pisut ilaanni taarsiissuteqartoqarsinnaavoq tunngavigalugu inatsit tunngasoq taarsiissuteqarneq Naalagaaffimmiit pinerluffigineqarsimasunut (taaneqartartoq pinerluffigineqartunut taarsiinissamut inatsit).

Nalunaarutiginninnissamut immersugassaq najukkami politiiniit pineqarsinnaavoq.

Aallaaviussaaq politiinut nalunaarutiginnittoqarsimanissaa, unnerluutiginnittoqarsimanissaa inatsit malillugu taarsiissuteqarfigineqarniassagaanni.

Ilinniartitsisutut ima pisoqarsinnaavoq, piareersimalerluni pinerlineqartup taarsiiffigineqarnissaanut inatsit malillugu taarsiiffigineqarnissaq taamaatiinnassallugu, isumaqaraanni, politiinut unnerluutiginninnerup aserussagai atuartup perorsagaanikkut periarfissai. Tamatumani pineqarajupput atuartut, qanoq iliornermik kingunerisinnaasaannik paasinnissinnaanngitsut.

Taamaattoq periarfissaqarpoq taarsiissummik pissarsinissamut inatsit malillugu politiinut unnerluutiginninnertaqanngitsumik, tassani politiinut unnerluutiginninnissamik piumasaq pisuni ataasiakkaani pinngitsoortinneqarsinnaammat, perorsaanikkut aamma suliarinninnissamut tunngasut naatsorsuutigalugit tamanna pisariaqartinneqarpat. Suliani taamaattuni pisariaqarpoq, piviusumik tunngaveqarnissaq atuarfiup pisortaqarfianiit, oqaatigalugu sooq politiinut unnerluutiginnittoqarsimanngitsoq. Tamatuma saniagut pigineqassaaq allassimasunngorlugu nalunaarusiaq, sukumiisumik nalunaarsuisoq pisimasumik aamma atuarfiup pisortaanit akuersissutigineqarsimasoq. Nalunaarusiaq sapinngisamik aammattaaq uppernarsarneqartariaqarpoq, ilisimannittumit ataatsimit arlalinnilluunniit, pisoqarnerani najuisimasunit.

Politiinut nalunaarutiginninnginnissamik aalajangerneq immikkut pisuusariaqarpoq, pisuni immikkut illuinnartuni taamaallaat atorneqartussaq.

Immikkoortoq 6

ISUMANNAATSUUNISSAMIK AAQQISSUUSSINEQ / ATAATSIMIITITALIAQ.

Isumannaatsuunissamik aaqqissuussineq / ataatsimiititaliaq (SIU) aalajangiisuusumik inissisimavoq apeqqummi nakuuserfigineqarnikkut ajutoornermut.
SIU pilersinneqarpoq tunngavigalugu sulinermi avatangiisit pillugit inatsit, tassanilu peqataapput tatigisatut sinniisutut qinerneqartoq aamma pisortaqarfiup sinniisua.

Sulisitsisup akisussaaffigaa nakuuserfiginninnerup pinaveersaartinnissaa. Kisianni isumannaatsuunissanut aaqqissuussinerup / ataatsimiititaliap (SIU) suliassaa tassaavoq taanna siunnersortassallugu, tamanna qanoq iliornikkut pissasoq.

Tamatuma saniagut SIU'p suliassaraa, nakuuserfiginninnerit tamaasa misissoqqissaassallugit tunaartaralugu qanoq iliuuseqarfiginninnissanik aalajangersaanissaq, taama pisoqaqqinnginnissaanik pinaveersitsisussanik. Tamanna aammattaaq atuuppoq nakuuserfiginninnissamik siooraasaarinermut, tuparujussuarnermut, akornusersorneqarnermut il.il., tamakku aammattaaq ilaammata nakuusernikkut ajutoornernut. Tamatuma saniagut SIU'p qularnaassavaa, nakuusernermit eqqorneqartup pisariaqartinneqartumik tapersersorneqarnissaa nakuuserfigineqarnikkut ajutoornermut tunngatillugu.

Nakuusernermik pinaveersaartitsineq.
Suliaq aallartinneqartinnagu, suliaq suliffillu nalilersorneqassapput. Nalilersorneqassaaq suliaq isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaanersoq peqqinnartumillu pissutsit atuuttut iluanni imaluunniit suliarineqassanersoq pinaveersaartitsineq pisoqarsinnaanera annikillilerniarlugu.

Taamaaliortoqassaaq aammattaaq ilinniartitsinerup iluani skemamut nutaamut, ilinniagassamut nutaamut imaluunniit atuartumik nutaamik atuartoqalernermut tunngatillugu.

Suliap ilaginngilaa, nakuusernermit, nakuuserfigineqarnissamik siooraasaarneqarnissamik il.il. eqqorneqassalluni. Taamaattumik sulisitsisup pisussaaffigaa, taama pisoqarsinnaanerata millisarnissaa. SIU peqataassaaq nalilersussallugu taama pisoqarsinnaanera aamma peqataassalluni pinaveersaartitsinissamut.

Pinaveersaartitsinissamik suliap ilaatut suliarineqassapput isumaqatigiissutit pisariaqartumik qanoq iliuuseqartarnissamut tunngasut:

- Nakuuserfiginninnerit, siooraasaarinerit il.il. tamarmik nalunaarutigineqassapput.
- Isumaqatigiissutigineqarsimassapput pilertortumik atorfeqartitat ajornartorsiornermi ikiorneqarnissaannut periarfissat, nakuuserfigineqarpata, nakuuserfigineqarnissamik siooraasaarneqarpata il.il.
- Atorfeqartitat qularnaassavaa pisariaqartinneqartumik ikiorserneqarnissaq, nakuuserfigineqarunik il.il.
- Atorfeqartitat ilisimatinneqassapput sulisitsisut aalajangersumik qanoq isumaqarfiginninnerannik malittarisassanillu atuuttunik.

Inassutigineqassaaq, atuarfinnut, kommuninut il.il. tamanut suliarineqassasoq tamatumunnga tunngasumik piviusumik politikki. Politikki taanna suliarineqartariaqarpoq suleqatigalugit atorfeqartitat aamma SIU tunniunneqassallunilu atorfeqartitanut tamanut, tamarmik nalunnginniassammatigit pisinnaatitaaffitik nalussanagulu, qanoq pissusilersortarnissartik.

Nakuusernerup pinaveersaartinneqarnissaa allaaserineqarpoq immikkoortoq 7'imi.

Nakuuserfigineqarnikkut ajutoornermik suliarinninneq – taassuma iluaniillutik sioorasaarinerit, akornusersuinerit / uumisaarinerit il.il.

Nakuuserfiginninnermik pisoqarsimappat, SIU'p nalilersussavaa:

- Sooq nakuuserfigineqarnikkut ajutoorneq piva?
- Qanoq pinngitsoortinneqarsinnaagaluarpa?
- Qanoq iliussaagut taama pisoqaqqeqqunagu?

Akissutit atorneqassapput nalilersorsinnaassallugu, allannguuteqartitsisoqartariaqarnersoq pinaveersaartissallugu nutaamik nakuuserfiginnittoqarnissaa. Qanoq pisoqarnera tunngavigalugu ajornannginneruvoq takussallugu, siusinnerusukkut naammattumik qanoq iliortoqarsimanersoq pinaveersaartinniarlugit nakuuserneq, qunusaarineq, akornusersuineq il.il. Aammattaaq ajornassanngilaq takussallugu, qanoq iliuusissatut isumaqatigiissutit naammannersut sunniuteqarluarnersullu.

Nakuuserfigineqarneq nalunaarutigineqassaaq Sulinermut nakkutilliisoqarfimmut, Kalaallit Nunaanni sulilluni ajoqusernissamut sillimmasiinermut nævnimut aamma politiinut naapertorlugit allaaserisat immikkoortoq 6'imi. Sulisitsisup akisussaaffigaa, nalunaarutiginninnerit pinissaat. Kisianni SIU'p tamanna malittareqqissaartariaqarpaa qularnaarumallugu, nalunaarutiginninnerit ilumut pinersut – eqqortumik. Nalunaarutiginninnerit suleqat nakuuserfigineqartoq tunissavaat periarfissamik suliarineqarnissamut taarsiiffigineqarnissamullu. Tamatuna saniagut Sulinermik nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutiginninnerup sunniuteqaqataaffigissavaa ajornartorsiutit qanoq annertussuseqarnerata paasineqarsinnaanera, oqaluttualiat tusatsiakkallu pinngitsoorneqaqqullugit aamma sulisoqarsinnaaqqullugu pissusiviusut tunngavigalugit.

Immikkoortoq 7

NAKUUSERNERMIK PINAVEERSAARTITSINEQ.

Siusinnerusukkut taaneqareersutut sulisitsisoq akisussaavoq nakuusernerup pinaveersaartinneqarnissaanut. Pinaveersaartitsinermut atortussat, qinerneqassapput aallavigalugu nalilersuineq nakuusertoqaratarsinnaaneranut. Taamaattumik tamanna aalajangiisussaavoq suliffinnut ataasiakkaanut aamma atuartunut atuartinneqartussanut. Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliaq peqataassaaq nalilersuinermi aamma siunnersuissalluni qanoq iliortoqartariaqarneranik.

Pissutsit atuartunut ataasiakkaanut tunngasut.
Atuartoq, ilisarisimanngisaq, atuartuutigileraanni, nalilersortariaqarpoq, immikkut aarlerissutissaqarnersoq atuartup tungaaniit nakuusernertut taaneqarsinnaasumik pissusilersorsinnaaneranut. Taamaassinnaavoq, atuartoq siusinnerusukkut nakuusertartuusimappat imaluunniit atuartoq inuunermini atugarisamigut navianartorsiortinneqartoq tatisimaneqartoq.

Sulinermi aaqqissuussinikkut iluarsiissutaasinnaasut
Atuartup nakuuserniartartuunissaanut annertusisamik pissutissaqarpat, tamanna sillimaffigisariaqarpoq atuartitsinerup aaqqissugaanera aqqutigalugu. Pinaveersaartitsiniutaasinnaasut ukuusinnaapput atuartoq ataatsimoortunut ikinnerusunut inissillugu, arriitsumik ataatsimoortunut annerusunut ilanngukkiartuaarnissaa assigisaanilluunniit aaqqissuussilluni. Illoqarfinni ataaseq sinnerlugu atuarfilinni periarfissaq tassaasinnaavoq, isumaliutigissallugu atuarfiup aappaanut nuunnissaa.

Ilinniartitsisut, meeqqanik nakuuserniartartuusinnaasunik atuartuuteqartussat, qularnaariffigineqassapput, anitsiarfiit piviusumik unikaallaffiunissaannut.

Atuartup pissusilersornera imaluunniit inissisimanera pitsanngoriarpat, iliuutsit allanngortinneqarsinnaapput imaluunniit atorunnaarsinneqarlutik.

Initigut aaqqiissutaasinnaasut.
Meeqqanik nakuusertartuusinnaasumik atuartitsineq pisariaqarpoq inini atuartup eqqaminilu inissaqarluarfigisaani, atuartut ilinniartitsisorlu isikkiveqarluassallutik aamma aneriarfeqarluassallutik.
Imaakkajuppoq, pissutsit imaalinerat, atuartoq misigisimalluni ”tatineqartutut” imaluunniit ”paagunneqartutut” pissutaaqataasarlutik nakuuserfiginninnermik pisoqarneranut imaluunniit sakkortuumik qisuariartoqarneranut.

Ilinniartitaaneq aaqqiagiinngissutinik pinaveersaartitsinermut aamma aaqqiissuteqarnermut
Ilinniartitsisunut neqeroorutigineqarsinnaasariaqarpoq kursusi aaqqiagiinngissutinik pinaveersaartitsinermut aaqqiissuteqarnissamullu. Ilinniarneqassaaq, perorsaaneq aqqutigalugu pissutsit qanoq aaqqinneqarsinnaasut aamma ilinniarlugu tunaartarisamut naapertuuttumik naapertuutinngitsumilluunniit sassartarneq, pissusilersortarneq.
Tamatuma saniagut tulluarluinnassaaq, atorfeqartut tamarmik ilitsersorneqarnissaat tarnikkut ikiueqqaarnermik aamma ajornartoorutinik passussinissamik, suleqat nakuuserfigineqarnermit eqqorneqartoq annertunerpaamik ikiorneqaqqullugu.

Ilitsersuineq.

Pingaartuuvoq atorfeqartitat tamarmik ilisimatinneqarnissaat, pissutsinik tamanik, atuartut nakuusertartuusinnaanerannut tunngasunik. Paasissutissanik pisariaqartunik peqarnikkut taakkulu sissuerluarlugit, ilaatigut ajornassanngilaq, pisut assigiinngitsut nakuuserninnguunnissaat pinngitsoortissallugu.

Immikkut sianigisariaqassaaq, peqqissaartumik ilisimatitsinissaq atuartunik nutaanik tigusinermi aamma nutaamik atorfinitsitsinermi. Pisariaqarpoq, erseqqissunik najoqqutassiortoqarnissaa, qularnaarisussanik, ilitsersuisoqarnissaanik.

Najoqqutassianik suliarinninneq.

Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliap qularnaartariaqarpaa, suliarineqassasut najoqqutassiat erseqqissut imaattut:

- Qanoq iliornikkut qularnaarneqassava atorfeqartitat tamarmik pisariaqartumik paasissutissinneqarnissaat atuartut ataasiakkaat pillugit, pisariaqartunik nakuusernerit il.il. pinaveersaartinneqarnissaannut.
- Qanoq pisoqartillugu ikiortissamik aggersaasoqartariaqarpa.
- Qaqugu ilinniartitsilluni perorsaaneq taamaatinneqassava ataasiakkaat isumannaatsuunissaat pissutigalugu.
- Pissaanermik atuineq qanoq aqunneqassava.

Najoqqutassiat taakku suliarineqartariaqarput atorfeqartitat suleqatigalugit, aallaavigalugulu kommunip qulliunerusumik nakuusernermut politikkia – takuuk taamaattumut siunnersuut mapersagaliaaqqap naggataani. Kommuni taamaattumik qulliunerusumik politikkeqanngippat, suleqatigiinnermut ataatsimiititaliaq aqqutigalugu suliniutigisariaqarpoq kommunimi qulliunerusumik suleqatigiinnermut ataatsimiititaliamut. Kommunimili qulliunerusumik nakuusernermut politikkeqannginnerata akornusertariaqanngilaa, atuarfiit ataasiakkaat najoqqutassianik suliarinninnissaat. Iluaqutaassaarli tamatumunnga tunngasumik poltikki kommunip atuarfiini tamani assigiippat imaalillugu, atuartut angajoqqaallu kinguneqartitsisoqarsinnaanera isummerfigisimassallugu, akuerineqarsinnaanngitsoq atuarfinni nakuuserneq.
Qularnaarneqassaaq, atorfeqartitat tamarmik nalunngissagaat, kommunip nakuuserneq pillugu qulliunerusumik politikkia taamatullu atuarfiit ataasiakkat najoqqutassaat pisut qanoq suliarineqartarnissaannik kiisalu pinaveersaartitsinikkut suliniutaannik.

Sulisunik ataatsimiititsineq nakuusernikkut pisoq pillugu suliarineqartarnissaannik kiisalu pinaveersaartitsinikkut suliniutaannik.

Periarfissaqassaaq, atorfeqartitat akunnerminni pisortaqarfik peqatigalugu nakuusernikkut pisoq oqallisigissallugu tunaartaralugu pisunik assingusunik pisoqaqqinnginnissaa aamma tusatsiakkat pinaveersaartinniarlugit. Tamatumani atuuppoq – soorlu suliffimmi pissutsini allani tamani taamaattoq – ammanerup aamma oqaloqatigiinnerup tusatsiakkat oqaluttualiallu pinaveersaartittarpani.
Pisortaqarfiup isumagisariaqarpaa oqaluuserinninnerit taamaattut pisoqarnerata kingornagut piaarnerpaamik pinissaat, kingusinnerpaamillu pisup aqaguani ulloq atuartitsiviusoq aallartitsinnagu.

Immikkoortoq 8

ISUMANNAATSUUNISSAMUT ATAATSIMIITITALIAP QULARNAARINISSAMUT NALUNAARSUUTAA.

Pinaveersaartitsinermut tunngasut.

Isumaqatigiissusiortoqareerpa paasisimasaqarluartumit ikiorserneqaratarsinnaanermut, atorfeqartitaq nakuuserfigineqarnermik, nakuuserfigineqarnissamik sioorasaarinermik, tuparujussuarnermik, uumisaarneqarnermik il.il. eqqorneqassappat?

Siumoortumik isumaqatigiissuteqarfigineqareerpa(t) ajornartoornermi psykologi imaluunniit inuit allat paasisimasaqarluartut ikiorsiinissamik aamma tamatumani piumasarisanut? Tassaasinnaavoq soorlu psykologi illoqarfimmit allamiit aggerumasoq, telefonikkut nakorsiartitsilluni il.il.

Atorfeqartitat tamarmik allaganngorlugu ilisimatinneqarpat isumaqatigiissutit pillugit?

Pisortat tamarmik ilisimatinneqarpat isumaqatigiissutit pillugit?

Pisortat tamarmik ilisimatinneqarpat, atorfeqartitamut qanoq pissusilersornissaminnik nakuusernermut, nakuuserfigineqarnissamik sioorasaarinermut il.il.?

Pisortat tamarmik ilisimatinneqarpat isumannaallisaanissamut ataatsimiititaliaq ilisimatinneqassasoq, atuartut nutaat, nakuuserlutik qisuariartartooratarsinnaasut pillugit, atuariartoqqaarneranni qanoq ilassineqarnissaat aamma tamatumunnga tunngasumik qanoq pissusilersuuteqarnissamik aalajangiussat pillugit?

Pisortat tamarmik ilisimatinneqarpat, nakuuserneq, sioorasaarinerit, tuparujussuarnerit, qinngasaarinerit il.il. nalunaarutigineqassammata Kalaallit Nunaanni Sulinermi ajoqusernerit isumannaallisagaanissaannut Nævnimut, Sulinermik nakkutilliisoqarfimmut aamma politiinut tamatumunnga malittarisassat malillugit?

Nakuusernikkut pisup kingornagut.

Nakuusernermit eqqorneqartoq tapersersorneqarpa suleqatinit, ilaquttanit imaluunniit assigisaannit?

Nakuusernermit eqqorneqartoq nakorsiassava? Taamaassappat isumaqatigiissutigineqarpa, suleqataasoq imaluunniit inuk alla ingerlaqataassaasoq?

Qularnaarneqarpa, nakuusernermit eqqugaasoq ulloq unnuarlu siulleq kisimiittariaqanngitsoq?

Atorfeqartitaq nalilersorneqarpa paasisimasaqarluartumit ikiorserneqarnissamut pisariaqartitsinersoq, taamaappallu tamanna neqeroorutigineqarpa?

Misissorneqarpa, ajornartorsiuteqarnersoq nalinginnaasunik sillimaffigisariaqartunik soorlu meeqqat paarineqarnissaat, meeqqat aaneqarnissaat, niuertarfiliussineq?

Aalajangiiffigineqarpa, nakuusertoq qanoq pineqassanersoq?

Isumaqatigiissutigineqarpa, nakuusernermit eqqugaasoq, nakuuserfigineqartoq, aqaguani suliartoqqissanersoq? Aammattaaq isumaqatigiissutigineqarpa, pineqartoq aaneqartariaqassanersoq?

Pisoq sulinermik nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigineqarpa?

Pisoq politiinut nalunaarutigineqarpa?

Pisoq uunga Nævnet for Arbejdsskadessikring i Grønland-imut nalunaarutigineqarpa?

Sulisut pisoq pillugu sapinngisamik piaarnerpaamik ataatsimiitinneqarpat?

Isumannaallisaanissamut ataatsimiititaliap pisoq oqaluuseraa tunaartaralugu nalilersuinissaq, qanoq iliuuseqartoqartariaqarnersoq, annikillisarumallugu nakuusernermik pisoqaqqeratarsinnaanera?

Suleriaasissatut akuersissutigineqartut atorsinnaasimappat?

Suleqatit pisortallu nalusimanngilaat, qanoq iliornissartik?

Pisariaqartinneqarpa suliap ingerlannera aamma isumaqatigiissutit akuersissutigineqartut allanngortinnissaannut?

Ilanngussaq 1

SIUNNERSUUT KOMMUNIP MEEQQAT ATUARFIINI NAKUUSERNERMUT POLITIKKISSAATUT

Kommunalbestyrelsip aalajangersumik oqaatigaa, nakuuserneq aamma nakuusernissamik sioorasaarineq il.il. kommunip atuarfiini akuerineqarsinnaanngitsut, suleqatigiinnissamullu ataatsimiititaliap inassuteqarneragut aalajangerluni, ataani allassimasut kommunip atuarfiini tamani atuutissasut:

ANGUNIAGAQ:

- Nakuusernerit amerlassusiat sapinngisamik annertunerpaamik annikillisarneqassaaq piuartumik pinaveersaartitsilluni suliniuteqarnikkut.
- Atorfeqartitat, saassuneqarnermik eqqorneqaraangata, pisariaqartinneqartumik tapersersorneqarlutillu ikiorneqassapput sunniutit kinguneri killilersimaarniarlugit.

Najoqqutat pingaarnerit:

- Suleqataasumut ataatsimut saassussineq suliarineqassaaq, atuarfimmut saassussinertut atuarfiullu pisortaanit politiinut nalunaarutigineqassalluni.

- Suleqataasut isumannaatsuunissaannut akisussaassuseq atuarfiit pisortaanni ataasiakkaaniippoq.

- ”Eqqugaasoq” pisariaqartitsivoq pisortaqarfimmit tapersersorneqarnermik, taassuma iluaniilluni paasisimasaqarluartumit ikiorneqarneq.

- Suleqataasoq pisinnaatitaavoq pisortamini ikiortissarsiussalluni, misigiguni inuttut isumannaatsuunissakkulluunniit killingit anguneqarsimasut.

- Nakuusernermik pisoqarnerata kingornagut sapinngisamik piaarnerpaamik sulisut ataatsimiitinneqassapput tunaartaralugu pisup oqallissutiginissaa pinaveersaartitsinissaq siunertaralugu.

- Pisortat ataasiakkaat qularnaassavaat nalunaarutiginninnerit pisariaqartut Sulinermik nakkutilliisoqarfimmut aamma Kalaallit Nunaanni Sulinermi ajoqusernerit isumannaallisagaanerannut Nævnimut.

- Qularnaarneqassaaq, paasissutissat pisariaqartut tamaasa atuartut pillugit atuartup ilinniartitsisuinut tunniunneqarsimanissaat, taassuma iluaniilluni nakuusertartutut pissusilersortaratarsinnaanera. Atuarfiup pisortaqarfiata pisussaaffigaa tamanna qularnaassallugu. Tamanna immikkut sianiginiarneqassaaq, atuartup atuartuutissatut nutaatut tigunerani. Tamatumunnga tunngatillugu pingaartuuvoq qularnaassallugu, tamanna ima pissasoq, atuartup malersorneqartutut misigisimannginnissaa.

- Siumoortumik isumaqatigiissutaariissapput, najoqqutassat erseqqissut, atuartut aamma / imaluunniit angajoqqaat nakuuserniarpasissumik pissusilersortartut qanoq iliuuseqarfigisarnissaannut.

- Atuartunut nutaanut tunngatillugu naatsorsuutigineqassaaq nakuuserniarnermik pissusilersortartooratarsinnaanerat inissiinermi atuarfimmut, klassini holdinilu.

Ilinniartitaaneq Ilitsersuinerlu.

- Atorfeqartitat piaarnerpaamik ataatsimiinnertut ilusilimmi ilisimatinneqassapput tamatumunnga tunngasumik politikkimik anguniakkamillu.

- Qulequttat aalajangersimasut oqaluuseralugit ataatsimiinneqassaaq ilisimatitsissutigalugit oqallissutigalugillu nakuuserneq, sioorasaarineq, akornusersuineq allallu aamma tamakkununnga qisuariaatit. Ataatsimiinnerit ajornartorsiutit ataatsimoorutinngortissavaat, allisarlugu ”eqqugaasut” paasineqarnissaat aamma ajornarunnaarsillugu suleqataasunut pisortaqarfinnillu qisuariarnissaq ikiuiniartutut aamma tunaartarisamut tulluartumik. Ataatsimiinnerit aammattaaq tunaartaraat qulaajassallugit nakuusernerit saqquminngitsut.

- Ilinniaqqinnissamut neqeroorutit sammisinneqassapput paasinninnissamut pinaveersaartitsisutut pissuseqarnissamut aamma annerusumik pitsaassuseqalersissallugit ajornartoornikkut pisut passunnissaa.
  Atorfeqartitanut tamatigoortunik periarfissaqartariaqarpoq, nakuusernerup imaluunniit sioorasaarinerup il.il. kingunerisaanik kissaateqartunut skemap allanngortinnissaanut il.il.

Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliaq (inuttaqartoq suleqataasut isumannaatsuunissamut sinniisuannik/tatigisatut sinniisumik kiisalu pisortaqarfiup sinniisuanik).

- Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliaq peqataassaaq pinaveersaartitsilluni sulinermut, taassuma iluaniilluni siumoortumik peqataassalluni nalilersuinernut nakuuserfioratarsinnaasunik, tamakkulu sapinngisamik annerpaamik killisersorniassallugit.

- Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliap misissussavai nakuusernikkut pisut tamaasa nalilersorniarlugu, qanoq tamakku pinngitsoortinneqarsinnaagaluartut. Tamatigut pisut tamaasa pillugit allassimasumik nalunaarusiortoqassaaq.

- Isumannaatsuunissamut ataatsimiititaliap nalilersussavai init suliffiusut tunaartaralugu, tunaartarisamut naapertuuttumik inissitsitersimanissaat.

- Isumannaatsuunissamut aataatsimiititaliaq aallarneeqataasuussaaq suliniutinik pisariaqartinneqartunik qularnaarniarlugu avatangiisit qanoq issusiat ajunngitsoq peqqinnartorlu nalinginnaasumik aamma immikkut nakuusernermut, sioorasaarinermut nakuusernissamik allanullu.

Adressit:

Arbejdstilsynet i Grønland
Postboks 202
3900 Nuuk

Nævnet for arbejdsskadessikring i Grønland
Postboks 260
3900 Nuuk

IMAK
Postboks 867
3900 Nuuk

KANUKOKA
Postboks 10
3900 Nuuk

Supplerende litteratur:

"Vejledning i forbindelse med Vold og trusler om vold"
Indlæg til alle medlemmer i Ilinniartitsisoq nr. 7/2003

Branchevejledning nr. 12 fra Branchesikkerhedsrådet for undervisning om *"Vold & trusler om vold"*

"Uro i skolen" et arbejdspapir fra DLF – Danmarks Lærerforening. www.dlg.org

www.tess.dk/uronet

www.imak.gl

Love og bekendtgørelser:

Arbejdsministeriets lov nr. 295 af 4. juni 1986 om Arbejdsmiljø

Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 401 af 24. juni 1986 om anmeldelse af arbejdsskader til Arbejdstilsynet

Anordning nr. 273 af 24. april 2001 om ikrafttræden af lov om sikring mod følger af arbejdsskade i Grønland.

Bekendtgørelse nr. 275 af 24. april 2001 om regler for anmeldelse af arbejdsulykker, kortvarige skadelige påvirkninger og pludselige løfteskader i Grønland.

Anordning nr. 1197 af 1. februar 1996 om ikrafttræden af lov om erstatning fra Staten til ofre for forbrydelser i Grønland.